

Celem badań jest ustalenie związków jakie zachodzą pomiędzy demonologią tekstów z Nag Hammadi a demonologią magii antycznej. Związki te mogą zachodzić po pierwsze poprzez występowanie istot demonicznych o tych samych imionach lub/i poprzez występowanie tych samych kategorii istot demonicznych. Po drugie mogą one zachodzić na głębszym poziomie, poprzez pełnienie przez te same istoty demoniczne podobnych funkcji w tekstach z obu korpusów. Stawiamy hipotezę, że pomiędzy tekstami z Nag Hammadi a tekstami magii antycznej zachodzą związki na obu poziomach. Relacje te wymagają bliższego zbadania. Podstawowym powodem podjęcia tego problemu jest brak w światowej nauce narzędzi umożliwiających kompleksowe badania nad demonologią późnoantyczną, czego przyczyną jest niezależność badań koptologicznych i papirologicznych, mimo że korpusy z Nag Hammadi i korpusy tekstów magicznych powstawały w tym samym miejscu i czasie. Wymiernym efektem projektu będzie powstanie leksykonu istot demonicznych występujących w tekstach z Nag Hammadi wraz z kompletnym indeksem wystąpień w tychże tekstach, jak również w tekstach magii antycznej.

Metoda opiera się na analizie tekstów źródłowych pod kątem indeksacji imion i funkcji istot demonicznych. Indeksacja ma umożliwić analizy porównawcze i syntezę opartą na wnioskowaniu indukcyjnym na podstawie pełnych korpusów źródłowych. Projekt ma charakter dwuetapowy. W pierwszym etapie projektu zostanie stworzony pełny leksykon istot demonicznych występujących w tekstach z Nag Hammadi. Każde hasło będzie opatrzone kompletnym indeksem wystąpień oraz charakterystyką opartą o te wystąpienia. W etapie drugim w oparciu o dostępne korpusy antycznych tekstów magicznych w języku greckim i koptyjskim, oraz w oparciu o rozproszone wydania papirusów magicznych zostanie sporządzony wykaz wszystkich miejsc, w których występują istoty demoniczne zindeksowane w etapie pierwszym. Również ten wykaz zostanie opatrzone charakterystyką poszczególnych demonów.

Rezultatem projektu będzie stworzenie unikalnego narzędzia do badań w obszarze religioznawstwa, historii religii i historii starożytnej. Powstanie leksykonu i indeksu istot demonicznych umożliwi rozwój badań nad magią antyczną, nad religijnym i kulturowym kontekstem powstania tekstów z Nag Hammadi oraz nad relacjami między środowiskiem grecko- i koptyjskojęzycznym w późnoantycznym Egipcie. Jako że wszelkie badania nad magią i gnozą muszą sięgać do antycznych źródeł obu zjawisk, rezultaty projektu będą istotne także dla badań nad religijnością ezoteryczną i misteryjną w późniejszych wiekach, aż po ruchy New Age. Ponieważ rezultaty projektu zostaną opublikowane w formie książkowej w języku angielskim, narzędzie to będzie dostępne dla szerokiego grona badaczy, a

jednocześnie zaznaczy ono udział polskiej nauki w światowych badaniach nad historią religijności późnoantycznej.